

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 456/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. M., B., *ktorou namieta* porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 23 C 39/2009 zo 6. novembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 56/2010 z 15. apríla 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2010 doručená sťažnosť Ľ. M. (ďalej len „sťažovateľka“), *ktorou namieta* porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 C 39/2009 zo 6. novembra 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 56/2010 z 15. apríla 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s odvolacím rozsudkom krajského súdu bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalobcovi – S., sumu 146,50 € s príslušenstvom z titulu dlžného nájomného a služieb spojených s užívaním bytu.

3. Okresný súd mal v konaní za preukázané, že sťažovateľka užíva byt č. ... na v B., ktorého vlastníkom a prenajímateľom je žalobca. Predmetný byt bol sťažovateľke pridelený rozhodnutím S. ako členke družstva do osobného užívania, ktoré sa počnúc dňom 1. januára 1992 zmenilo na nájomný vzťah. Sťažovateľke tým vznikla povinnosť platiť nájomné a služby spojené s nájomom bytu. Keďže sťažovateľka túto povinnosť v preukázanom rozsahu porušila, súd ju zaviazal na zaplatenie dlžného nájomného a služieb spojených s užívaním bytu.

4. Odvolací krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením, na ktoré aj poukázal v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Z dôvodu presvedčivosti svojho rozhodnutia a reagujúc na obranu sťažovateľky zdôraznil, že nájomný vzťah (v tom čase nazývaný ako právo osobného užívania bytu) medzi účastníkmi konania vznikol na základe rozhodnutia predstavenstva S. uznesením č. 78-8/V/1998 z 31. mája 1998 o pridelení družstevného bytu sťažovateľke ako členke družstva a podpísaním zápisnice o dohode o odovzdaní a prevzatí predmetného bytu dňa 28. júla 1998. Právo osobného užívania družstevného bytu trvalo aj k 1. januáru 1992, keď sa v zmysle ustanovenia § 871 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) zmenilo na nájomný vzťah, pričom táto zmena nastala zo zákona a nevyžadovala si vykonanie žiadneho ďalšieho úkonu, napr. v podobe uzavretia novej nájomnej zmluvy bytu.

5. Sťažovateľka sa nestotožňuje so závermi napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu a uvádza, že žalobca nepreukázal právny nárok na zaplatenie predmetnej pohľadávky. Podľa jej názoru, právo na nájomné a služby spojené s užívaním bytu vznikajú výlučne uzavretím nájomnej zmluvy, ktorá tvorí právny základ vymedzenia vzájomných práv

a povinností prenajímateľa a nájomcu. Medzi účastníkmi konania nebola uzavretá žiadna nájomná zmluva, a teda vlastníkovi právo na nájom a úhradu služieb s ním spojených nevzniklo. K odôvodneniu rozsudku krajského súdu sťažovateľka dodáva, že *„Vyjadrenie odvolacieho súdu o ustanovení § 871 ods. 1 Obč. zák., ktorým sa právo osobného užívania bytu, ktoré trvalo aj ku dňu 1.1.1992 mení na nájom ... je zmätočné a nemá oporu v zákone. ... Žiadne ustanovenie nehovorí o zmene zápisnice o odovzdaní a prevzatí bytu do osobného užívania, že sa mení na nájomnú zmluvu, pretože by to bolo popretím ustanovení zákona o nájme. Nejde o majetkovo-právne totožné vzťahy. Vyjadrenie odvolacieho súdu, že zmenou užívacieho práva bytu na nájom zo zákona si nevyžaduje uzavretie nájomnej zmluvy, by bolo popretím zákona o nájme bytu /Obč. zák. § 685 a nasl./. Nenaplnením nájomného vzťahu ako záväzkového práva.“*

6. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil, že napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka zároveň žiada priznanie náhrady trov konania. V závere *sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutých rozsudkov, pretože sú exekučným titulom.*

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže

prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému porušeniu označeného práva rozsudkom okresného súdu

11. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie označeného práva rozsudkom okresného súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľka má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Podstatou účinnej ochrany základného práva sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila vo vzťahu

k právu, porušenie ktorého sa namieta, a ktorý jej umožňoval odstrániť stav, v ktorom vidí porušenie svojho práva.

12. Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal krajský súd v dôsledku odvolania sťažovateľky. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k rozsudku okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označeného práva rozsudkom krajského súdu

13. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

14. To znamená, že posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

15. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a rozsudkom krajského súdu uvádza, že krajský súd svoj právny záver náležité a kompaktné odôvodnil a sťažovateľkou uvedená argumentácia v jej sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neospravedliteľnosti a neudržateľnosti odôvodnenia rozhodnutia z ústavného hľadiska.

16. Podľa ustanovenia § 871 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo osobného užívania

bytu a právo užívania iných obytných miestností a miestností neslúžiacich na bývanie vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa mení dňom účinnosti tohto zákona na nájom. Spoločné užívanie bytu a spoločné užívanie bytu manželmi sa mení na spoločný nájom.

17. Citované ustanovenie Občianskeho zákonníka je transformačnej povahy, ktoré menilo právo osobného užívania bytu na nájom bytu za podmienky, že toto právo vzniklo a trvalo ku dňu jeho účinnosti (t. j. k 1. januáru 1992), a ktorého účelom bolo zaistiť ochranu všetkých dovtedajších užívateľov bytu a vytvoriť pre dovtedajšie užívacie vzťahy stav dostatočnej právnej istoty. Krajský súd ďalej správne posúdil, že k transformácii osobného užívania bytu na nájom bytu dochádza bez ďalšieho (teda aj bez povinnosti uzatvoriť nájomnú zmluvu) ex lege a že takejto transformácii nemožno prisúdiť len právo byť naďalej užívať (ako sa domnieva sťažovateľka), ale aj povinnosť nájomcu uhrádzať nájomné a úhrady za služby spojené s užívaním bytu.

18. Ústavný súd preto uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by rozsudok krajského súdu robilo ústavne neakceptovateľným. *Ústavný súd poznamenáva, že právo na súdnu ochranu neznamená procesný úspech sťažovateľa vo veci (podobne II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97).*

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj v prerokúvanej veci, preto ústavný súd považuje sťažnosť z už uvedených dôvodov za zjavne neopodstatnenú.

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti nepovažoval za potrebné

ustanoviť sťažovateľke právneho zástupcu z radov advokátov z dôvodu, že v návrhu ide zrejme o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavných práv. Ústavný súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý mu bol zrejмый z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

21. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný nerozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky (nariadenie predbežného opatrenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2010